

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) โดยมีการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาเชิงหลักการ หรือทฤษฎี จากเอกสาร บทความทางวิชาการ ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์วิทยาลัยครูในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อการพัฒนาชนบท

2. ศึกษาบทบาทของอาจารย์วิทยาลัยครูในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อศึกษาความเป็นจริงทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ต่อการพัฒนาชนบท ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสำรวจและสัมภาษณ์ในเรื่องที่ครอบคลุมถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์วิทยาลัยครูต่อการพัฒนาชนบทในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มาเป็นส่วนประกอบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากรเป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในวิทยาลัยครู ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2526 จำนวน 8 แห่ง คือ วิทยาลัยครู นครราชสีมา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูสกลนคร วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูอุรธานี และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี จำนวน 1,081 คน ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรมาจำนวน 453 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{เมื่อระดับความมีนัยสำคัญเป็น 0.05}$$

$$n = \text{ขนาดของตัวอย่างประชากร}$$

$$N = \text{ขนาดของประชากร}$$

$$e = \text{ความคลาดเคลื่อน (Taro Yamane', 1970: 580)}$$

ดังมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถาบัน

วิทยาลัยครู	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	172	63
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์	143	59
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	165	62
วิทยาลัยครูเลย	89	47
วิทยาลัยครูสกลนคร	106	51
วิทยาลัยครูสุรินทร์	106	51
วิทยาลัยครูอุรธานี	149	60
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	151	60
รวม	1,081	453

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- ก. แบบสอบถาม
- ข. แบบสัมภาษณ์
- ค. แบบสำรวจโครงการ

ก. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากบทความ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับบทบาทของอาจารย์วิทยาลัยครูในการพัฒนาชนบท โดยนำเอาข้อมูลมาประมวลเข้าด้วยกัน สร้าง เป็นแบบสอบถามขึ้น แบบสอบถามดังกล่าวแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check - list)

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์วิทยาลัยครู ต่อการพัฒนาชนบทในสภาพปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีตัวเลือก 4 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามวิธีดำเนินการพัฒนาชนบทของอาจารย์วิทยาลัยครูใน สภาพปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีตัวเลือก 4 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามสภาพปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาชนบทของอาจารย์ วิทยาลัยครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีตัวเลือก 4 ระดับ และจัดลำดับความสำคัญ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ตรวจสอบความตรงในเนื้อหา พิจารณาให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่านประกอบด้วย

- 1) อาจารย์พะนอม แก้วกำเนต อธิบดีกรมการฝึกหัดครู
- 2) ดร.ไพรัช เตชะรินทร์ รองอธิบดีกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

- 3) ดร.สากุล จริยวิทยานนท์ อาจารย์ประจำสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 4) ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 5) ดร.วราภรณ์ บวรศิริ อาจารย์ประจำภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 6) ดร.พล คำปึงส์ อธิการวิทยาลัยครูอุบลราชธานี

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่านแล้วมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยครูอุบลราชธานี จำนวน 30 ท่าน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) มีค่า = 0.92 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum Si^2}{Sx^2} \right\}$$

$$r_{tt} = \text{ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม}$$

$$n = \text{จำนวนข้อในแบบทดสอบ}$$

$$Si = \text{ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ}$$

$$Sx^2 = \text{ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด}$$

(บุญธรรม กิจปริศนาวิสุทธิ 2524: 134)

5. นำผลจากการทดลอง มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ข. แบบสัมภาษณ์

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดเตรียมลักษณะคำถาม โดยครอบคลุมถึงบทบาท การดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาชนบทของอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเองแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ดั้งที่ได้กล่าวมาแล้วตรวจสอบ เพื่อให้การสัมภาษณ์เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น แล้วจึงนำไปสัมภาษณ์อธิการในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 8 แห่ง

ค. แบบสำรวจโครงการ

แบบสำรวจโครงการพัฒนาชนบทของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัย ได้สร้างแบบสำรวจขึ้นเอง โดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสำรวจมีทั้งหมด 11 รายการ ดังรายละเอียดในภาคผนวก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับอาจารย์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 8 แห่ง ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสัมภาษณ์อธิการวิทยาลัยครูทั้ง 8 แห่ง และศึกษาเอกสารโครงการพัฒนาชนบทของวิทยาลัยครูในปีการศึกษา 2526 ด้วย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 453 ฉบับ และได้รับคืน 438 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.68 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถาบัน

วิทยาลัยครู	แบบสอบถาม ที่แจก	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	63	60	95.23
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์	59	59	100.00
วิทยาลัยครูเลย	47	42	89.36
วิทยาลัยครูมหาสารคาม	62	61	98.38
วิทยาลัยครูสกลนคร	51	49	96.07
วิทยาลัยครูสุรินทร์	51	49	96.07
วิทยาลัยครูอุตรธานี	60	58	96.66
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	60	60	100.00
รวม	453	438	96.68

การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยบันทึกในแบบฟอร์มที่กำหนด(ในภาคผนวก) ประกอบด้วยอธิการวิทยาลัยครู 8 ท่าน ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสำรวจ โครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท ให้ใช้แบบฟอร์มการสำรวจโครงการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

ก. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ แล้วหาค่าร้อยละของแต่ละรายการแล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ข. ข้อมูลที่เกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ วิเคราะห์โดยการ บัญญัติและอุปสรรคในการพัฒนาชนบท วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับค่าเฉลี่ยผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์

ในการคิดน้ำหนักคะแนนต่ำเฉลี่ยของแต่ละช่วงความคิดเห็นไว้ดังนี้

3.50-4.00	ถือว่า	เห็นด้วยมากที่สุด หรือปฏิบัติและดำเนินการมากที่สุด
2.50-3.49	ถือว่า	เห็นด้วยมาก หรือ ปฏิบัติและดำเนินการมาก
1.50-2.49	ถือว่า	เห็นด้วยน้อย หรือ ปฏิบัติและดำเนินการน้อย
1.00-1.49	ถือว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด หรือ ปฏิบัติและดำเนินการน้อยที่สุด

ค. ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการการพัฒนาชมรมและข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์
โดยหาค่าร้อยละ และวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย